

Els savis versos del farmacèutic

Manuel Castaño

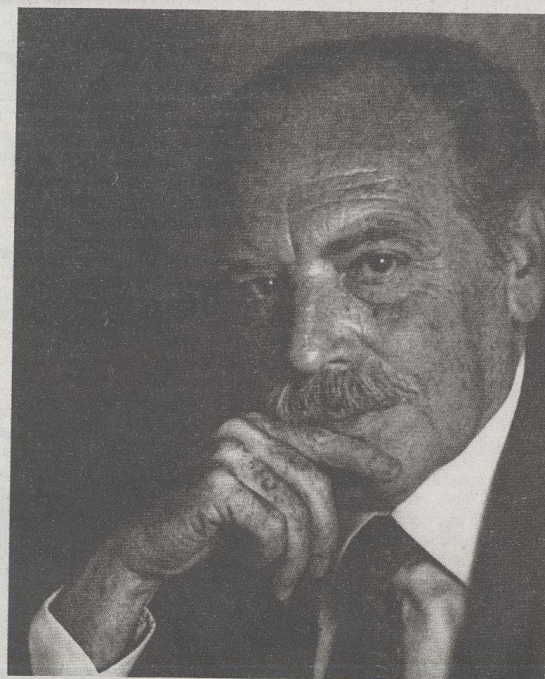
POESIA COMPLETA (1982-2014)

Gerard Vergés
Edicions Proa
304 pàgines, 19 euros

José Pla menystenia els escriptors de diumenge a la tarda, com si estiguessin condemnats a ser mers aficionats, i sense tenir en compte que a la majoria de la gent no li prova tenir una “diabòlica mania d’escriure” a la qual sacrificar-ho tot. En canvi, T. S. Eliot considerava beneficiós dedicar-se a altres activitats professionals: “El perill de no tenir res més a fer és la possibilitat d’escriure massa, en lloc de concentrar-se i perfeccionar”. En això no hi ha regles que serveixin per a tothom, i cadascú tria el camí que pot o que li sembla més convenient. Segui com sigui, s’ha de reconèixer que bona part dels escriptors vocacionals i voluntariosos, els qui escriuen de més a més, sense el neguit del reconeixement immediat, han fet una feina molt valuosa, sobretot en èpoques difícils, a l’hora de mantenir la continuïtat d’una literatura.

Gerard Vergés (Tortosa, 1931-2014), fill i nét de farmacèutics, es va dedicar professionalment a la farmàcia, i era del parer d’Eliot; creia que no solament és fàcil compaginar el coneixement científic i el literari, sinó fins i tot sa, ja que permet no capficar-se excessivament en un d’ells. El preu a pagar va ser que la seva entrada en l’escena literària no es va produir fins a la maduresa, amb el premi Carles Riba concedit a *L’ombra rogenca de la lloba* el 1981; es tracta d’un poema llarg, de 345 versos, posat en boca de Ròmul, el fundador de Roma, seguit d’un conjunt de notes atribuïdes al seu germà Remus, que, a la manera dels erudits, en comenta alguns aspectes. Encara que no és un joc tan complex ni tan divertit com el de Vladimir Nabokov a *Foc pàl·lid*, l’exhibició que fa Remus d’un important bagatge de coneixements sobre autors i textos —de la *Iliada* a Eliot passant per Ausiàs March i François Villon— serveix per imposar una distància irònica a la lectura dels versos de Ròmul.

El llibre següent, *Long play per*

L’obra poètica de Gerard Vergés reclama relectura.

a una ànima trista (1986), és un recull de poemes bastant variats, que tenen en comú l’evocació molt reflexiva —“De cop comprenc que l’home és la memòria”—, d’una banda, de la terra na-

tal, i, de l’altra, de múltiples lectures i obres artístiques. Malgrat que el to general és greu, no desapareix pas la ironia; un sol exemple: dels poetes recents, diu que “són gent d’ofici, buits / com cam-

panes, com gerres, com sepulcres; / però propicis al llorer simbòlic / compartit en il·lustres estofats”.

Llir entre cards (1988) són quaranta sonets, dels més bons que es poden trobar en aquesta època; la perfecció formal no inhibeix de cap manera una dicció d’allò més planera —és oportú dir que Vergés també va superar el desafiament de traduir tots els sonets de Shakespeare—. Temps després va treure *La insostenible lleugeresa del vers* (2002), un breu recull de circumstàncies, i *El jardí de les delícies* (2014), un brillant experiment al voltant del quadre de Hieronymus Bosch; hi ha un gran esforç de síntesi per transmetre la densa simbologia d’una obra de primers del segle XVI, que voreja l’heretgia per la seva llibertat imaginativa i per unes peculiars notes d’erotisme que, per dir-ho així, el guió bíblic no exigia.

Com diu Sam Abrams, que ha tingut cura d’aquesta edició, “l’obra de Vergés és per llegir i rellegir”; encara que pot semblar un tòpic, els seus poemes tenen, en conjunt, unes virtuts que reclamen la relectura. Cap d’aquestes virtuts no és portada a l’extrem —no és excessivament virtuós de la forma, ni abusa de la ironia, ni extrema les referències literàries i artístiques—, sinó que estan sàviament administrades al servei d’una mirada introspectiva i autocrítica al propi ofici poètic.